

Nagy Péter: „Bukósisak az Élethez” – Keresztény Életstratégia Program

tanári kézikönyv – ajánló

A *Program* alapjainak kidolgozása 2010 szeptemberében azzal a céllal indult a Pécsi Ciszterci Nevelési Központ Szent Margit Általános Iskolájában, hogy a kisebb-nagyobb szocializációs hiányokkal érkező gyermekek számára segítséget nyújtson az iskolai beilleszkedéshez, támogatva a közösségi normák megismerését és az azok elfogadásával járó befogadás erősítését, valamint a személyiség fejlesztése révén a tanulmányi előmenetelt. A *Program*nak a Pécsi Egyházmegye közoktatási intézményeire való kiterjesztését dr. Udvardy György 2014-ben történő meghívása jelentette.

A kötet az azóta eltelt időszak elméleti és gyakorlati tapasztalatait tartalmazza, amellyel segítséget kívánnak nyújtani minden intézmény számára, akik tanítványaikat nemcsak okosakká, hanem bölcsekké is szeretnék nevelni.

A *Program* az ember veleszületett – az *önmagunk lenni és szeretve lenni*, valamint a *kapcsolatban lenni és szabadnak lenni* belső – alapigényeire épül, felépítésében, szerkezetében pedig a közoktatási intézmények tanítási rendjéhez igazodik. A legfontosabb témák évente visszatérő, évfolyamonként egymásra épülő rendszert alkotnak és könnyen illeszthető a 45 perces tanítási rendhez. Ezeknek köszönhetően a *Program* nem csupán az egyházmegye és a szerzetesrendek által fenntartott intézményekben kap pozitív visszajelzést, hanem egyre több alapítványi és tankerületi intézménybe is meghívást kap intézményvezetők, pedagógusok és szülők révén.

Ez a megnövekedett igény tette szükségessé, hogy ne csupán személyesen, hanem közvetett módon, szélesebb körben is elérhető legyen a program.

Mivel a program fejlesztése során folyamatosan reflektálunk a változásokra, fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy nem lezárt és nem egy statikusan összeállított programról van szó, sokkal inkább egy olyan alapstruktúráról, amit folyamatosan fejleszteni, bővíteni kell, újabb életpéldákkal és gyakorlatokkal kiegészítve.

Ugyanakkor nem lehet eltekinteni attól a tényről, hogy a világban a dolgoknak szabott rendje van, aminek felismerése és tiszteletben tartása nélkül a *Program* alap gondolatának átadása és a következő generáció útba igazítása nem lehet sikeres.

A „Bukósisak az Élethez” – *Keresztény Életstratégia Program* közel másfél évtizedes elméleti és gyakorlati tapasztalatra épül. A kötet segítséget kíván nyújtani minden osztályfőnök, pedagógus, hitoktató és intézmény számára, akik tanítványaikat nemcsak okosakká, hanem bölcsekké is szeretnék nevelni.

Mit jelent a cím?

Sok fiatal indul el úgy otthonról, hogy a legalapvetőbb életszabályokkal sincs tisztában, vagyis a legminimálisabb védőfelszerelés sem áll rendelkezésére, márpedig az élet nem veszélytelen utazás. Jó lenne tehát legalább egy *bukósisak*, amit viszont célszerű még az elindulás előtt felvenni. Az „esemény utáni bukósisak” sajnos már nem sokat ér...

A *stratégia* arra utal, hogy be kell osztanom az – egyébként korlátozottan – rendelkezésre álló erőforrásaimat, (pénz, idő, energia stb.), ha azt szeretném, hogy a feladat teljesítése során mindvégig kellő mennyiségben álljanak rendelkezésre. S mivel az élet nem egy sprint – amit egy levegővel végig lehet futni –, előre kell terveznem...

Az *élet* már kicsit bonyolultabb, hiszen a kezdet- és végpontjának meghatározása egyben kijelöli a távot is, amiben gondolkodnom kell. Ha esetleg még olyan elvárásaim is vannak, hogy ne csak hosszú, de értelmes és tartalmas is legyen, az tovább bonyolítja a helyzetet...

A *keresztény* viszont már komolyabb magyarázatra szorul. Legfőképpen azért, mert itt nem elsősorban a teológiai tartalomra – jóllehet a program világ- és emberképe erre épül –, sokkal inkább egyfajta „normalitási minimumra” való törekvést jelöl, ami az európai kultúra és civilizáció alapja. (Pl. nem tűnik jó dolognak, hogy becsapjuk és meglopjuk egymást, ha kárt teszünk mások egészségében, esetleg életében, hogy nem kasztokban, hanem demokráciában gondolkodunk, vagy hogy társadalmi szinten is gondoskodunk a gyerekekről, betegekről, idősekről, illetve hogy az erős és produktív társadalom stabil családokra épül stb. Ezek nem mondhatók el minden kultúráról, ugyanis nem mindenhol magától értetődőek...)

Témakörök az általános iskolák felső tagozatában:

Témakör	5. osztály	6. osztály	7. osztály	8. osztály
<i>Első közösségi élmény – a család</i>	A család szerepe – szerepek a családban	Ahány család, annyiféle	A kommunikáció alapjai és fajtái – helyzetgyakorlatok	Kell egy terv! –álmok és célok
<i>Önismeret – ki vagyok én?</i>	Tulajdonságaim – kitől örököltem?	Családban tanult viselkedés – Nálatok hogyan zajlik?	Konfliktusok a családban – a vitatkozás szabályai	Milyen emberré szeretnék válni? – önkritika és példaképek
<i>Családon kívüli közösségek – szabályok, szokások</i>	A közösség fogalma – A szabályok jelentősége	Közösség és társadalom – szabályalkotás a gyakorlatban	Tények, vélemények, feltételezések – az érvelés gyakorlása	Idegen környezetben – vizsgahelyzet gyakorlása
<i>Értékes élet – céljaim</i>	A tanulás szabályai	Értékes vagy!	Vitanap – a vitatkozás szabályai a gyakorlatban	Milyen családban szeretnék élni?
<i>Alapvető értékek</i>	A barátság szabályai	A bizalom – kiben bízhatok? A közösségi média veszélyei	A gondolkodás szemüvegei – döntéshozatali szempontok	Férfinék, apának és nőnek, anyának lenni

Témakörök a középiskolákban:

Témakör	9. osztály – alapfogalmak	10. osztály – az ember felépítése és „működése”	11. osztály – önismeret	12. osztály – kapcsolat
<i>Alapelvek</i>	Bevezetés az élet- stratégiába – Tu- domány és Böl- csesség	A döntéshozatal központjai – Mi az ember?	A személyiség fel- épülése – EGO vagy JELLEM	A férfi és a női szapo- rító rendszer felépíté- se, működése; Szeretkezés vagy pornográfia
<i>Célok: tervek, álmok</i>	Kell egy terv! – egzisztencia és kapcsolatok	A döntéshozatal központjai – A spiritualitás alapjai	Önismeret – örökölt tulajdonságok és a személyiségtípusok	Utódnemzés, foganás, magzatfejlődés
<i>Életstratégia</i>	A szabadság fo- galma és követ- kezményei	A gondolkodás szemüvegei – elmélet és gyakor- lat	Önismeret – szocializáció	Az abortusz fogalma, lényege és következ- ményei;
<i>Veszélyek</i>	A szabadságot veszélyeztető tényezők	A korai szexualitás következményei	Férfi archetípusok	Alternatív lehetősé- gek: fogamzásgátlás, nem várt gyermek felnevelése vagy örökbeadása, felelős- ségteljes szexualitás és tisztaság
<i>Párkapcsolat</i>	Az ismerkedés lépcsőfokai – a szexualitás helye a párkapcsolatban	Az együttjárás lé- nyege és a párkap- csolat íve	Női archetípusok	Élettársi kapcsolat vs. házasság

A program célja, hogy a legalapvetőbb erkölcsi normákat és az ember természetes alapigényét összekapcsolva egyfajta „normalitásból” kiindulva egymással szót értő, egymást támogató, együttműködésre és közösség alkotásra képes embereket neveljen a következő generáció tagjaiból. A könyv ehhez kíván segítséget nyújtani pedagógusoknak és a téma iránt érdeklődő, a következő generációért felelősséget érző olvasóknak.

A program hivatalos akkreditálása a 2022. december 13-i határozattal lezárult, így 2023. jan. 1-től államilag elismert pedagógus-továbbképzési anyagként használható az általános és középiskolai pedagógusok továbbképzésében.

A program anyagáról Bíró László emeritus katonai ordinárius, a Magyar Katolikus Püspök Kar családpasztorációval megbízott korábbi püspöke úgy nyilatkozott, hogy az általa ismert egyetlen olyan dokumentum, ami nem csak keresztény világnézetű, de megfelelő antropológiai alapokra is épül.

A szerző pedagógus, a Pécsi Egyházmegye közoktatási munkatársa, a *Program* kidolgozója és koordinátora, a Családtudományi Szövetség alelnöke. Részt vett a Családbarát Ország Non-profit Kht. országos *Családi Életre Nevelés* programjának összeállításában, valamint a „képzők képzésében”. 35 éve nő, 4 gyermekes apa, nagyapa.

Email: bukosisakazelethez kukac gmail pont com